

Yangi O'zbekiston taraqqiyoti uchun birlashaylik!

asr IJTIMOYIY-SIYOSIY GAZETA

7-aprel 2022-yil 14 (960)

www.21asr.uz

@XXLasrofficial

Gazeta 2004-yil 1-yanvardan chop etila boshlangan

9 АПРЕЛЬ — АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУД ТОПГАН КУН

"ЯНА АМР ЭТДИМКИ..."

Соҳибқирон салтанатида олиқ-солиқ масаласи

Амр этдимки, раиятдан мол-хирож йиғишда уларни оғир аҳволга солишдан ёки мамлакатни қашшоқликка тушириб қўйишдан сақлансинлар. Негаки, раиятни хонавайрон қилиш (давлат) хазинасининг камбағаллашувига олиб келади. Хазинанинг камайиб қолиши эса сипоҳнинг тарқалиб кетишига сабаб бўлади. Сипоҳнинг тарқоқлиги, ўз навбатида, салтанатнинг кучсизланишига олиб боради.

Яна буйруқ бердимки, ҳар бир мамлакат фатҳ этилса ёки жанг даҳшатларисиз эмину омонлик тиласа, унинг ҳосил ва даромадларини ҳисобга олсинлар. Агар ерлик фуқаро азалдан бериб келган хирож миқдорига рози бўлса, уларнинг розилиги билан иш кўрсинлар, акс ҳолда, (хирожни) тузукка мувофиқ йиғсинлар. Яна амр қилдимки, хирожни экиндан олинган ҳосилга ва ернинг унумдорлигига қараб йиғсинлар. Чунки, узлуксиз равишда кориз, булоқ, дарё суви билан суғориладиган экин ерларини ҳисобга олсинлар ва ундай ерлардан олинган ҳосилнинг (учдан) икки ҳиссасини раиятга, (учдан) бир ҳиссасини салтанат хазинаси учун олсинлар.

Агар раият рўйхатга олинган ерлардан бериладиган солиқни нақд ақча билан тўлашга рози бўлса, нақд ақча миқдорини сарқорнинг ҳиссаси ҳисобланган ғалланинг мазкур даврдаги нархига мувофиқ белгилансинлар. Нарх-навога мувофиқ олинган нақд ақчани сипоҳга етказсинлар. Бордию раият ҳосилни учга айиришга рози бўлмаса, у чоқда ҳисобга олинган экин ерларни биринчи, иккинчи ва учинчи жариб экин ер қилиб ажратсинлар. Биринчи жарибдан (олинган ҳосилнинг) уч харвори, иккинчи жарибдан – икки харвори, учинчи жарибдан бир харворини йиғиб олсинлар. Бунинг ярмини бугдой, ярмини арпа ҳисоблаб, ҳосил

нинг ярмини олсинлар. Агар раият бу йўсинда солиқ тўлашга рози бўлмаса, у ҳолда бир харвор бугдойга беш миқдол кумуш, бир харвор арпасига икки ярим миқдол кумуш миқдоридан нархлансинлар. Яна қалъа фойдасига бериладиган тортиқни ҳам бунга қўшиб қўйсинлар. Шулардан бошқа, қўшимча тарзда, улардан ҳеч қандай олиқ-солиқ талаб қилмасинлар. Булардан ташқари кузги, баҳорги ва ёзги деҳқончиликдан олинган ҳосил раиятнинг ўзига бўлсин. Лалмикор ерларни эса жарибларга бўлсинлар, ҳисобга олинган бу ерлардан (солиқ олишда) учдан бир ва тўртдан бир қондасига амал қилсинлар.

Ҳар шаҳар ва ҳар ердан олинандиган жон солиғи, касб-ҳунардан ҳамда ўтлоқ ва сувлоқдан олинандиган солиқни тўплашда қадимдан келган тартиб-қоидага амал қилсинлар. Бордию бунга раият рози бўлмаса, бори-бўлганча иш тутсинлар.

Амр қилдимки, ҳосил пишиб етилмасдан бурун раиятдан молу жиҳот олинмасин. Ҳосил етилишига қараб, солиқни учга бўлиб олсинлар. Агар раият солиқ тўловчи юбормасдан,

солиқни ўзи келтириб берса, у ҳолда у ерга солиқ тўловчи юбормасинлар. Агарда солиқчини юборишга мажбур бўлсалар, солиқларни буйруқ бериш ва яхши сўз билан олсинлар; калтак ишлатиб, ишни уриш-сўқишга олиб бормасинлар. Уларни боғлаб, занжир билан кишанламасинлар.

Яна амр этдимки, кимки бирор саҳрони обод қилса ёки кориз қурса, ё бирор боғ кўкартирса, ёхуд бирор хароб бўлиб ётган ерни обод қилса, биринчи йили ундан ҳеч нарса олмасинлар, иккинчи йили раият ўз розилиги билан берганини олсинлар, учинчи йили (эса олиқ-солиқ) қонун-қондасига мувофиқ хирож йиғсинлар.

Яна буюрдимки, агар (ҳар ер ва элнинг) амалдорлари билан калонтарлари оддий фуқарога жабр-зулм қилса ва шу орқали бечораларга зарар етказган бўлса, (бундай вақтларда) етказилган зарарни калонтарлардан ундириб, жабр кўрганларга берсинлар, токи улар яна ўз ҳолларига келсинлар.

Хароб бўлиб ётган ерлар эгасиз бўлса, ҳолиса тарафидан обод қилинсин. Агар эгаси бўлса-ю, (лекин) обод қилишга қурби етмаса, унга турли асбоблар ва керакли нарсалар берсинлар, токи ўз ерини обод қилиб олсин.

Яна амр қилдимки, хароб бўлиб ётган ерларда коризлар курсинлар, бузилган кўприкларни тўзатсинлар, ариқлар ва дарёлар устига (янги) кўприклар солсинлар, йўл устида ҳар манзилгоҳга работлар бунёд этсинлар. Йўлларга кузатувчи ва соқчилар қўйсинлар, ҳар бир работга бир нечта одамни жойлаштирасинларки, йўлларни кузатиш ва сақлаш ишлари шуларга тегишли бўлсин. Йўловчилар молларини ғафлат босиб, ўғирлатиб қўймасликларининг вазифаси ҳам ўшаларнинг зиммасида бўлсин.

Яна ҳар ўлкага уч вазир тайинлашларини буюрдим. Булардан бири раият учун (булиб), ундан йиғиладиган олиқ-солиқларнинг ундирилишини кузатиб, ҳисоботини олиб борсин. Олиқ-солиқ миқдори, солиқ тўловчиларнинг номларини ёзиб борсин ва раиятдан йиғилган маблағни сақласин. Иккинчи вазир сипоҳ ишларини бошқарсин. Сипоҳга берилган ва берилиши лозим бўлган маблағ ҳисобини олиб борсин. Учинчи вазир эса дараксиз йўқолган кишилар, келиб-келиб юрувчилар (саёҳатчилар ва савдогарлар), ҳар хил йўл билан йиғилиб қолган ҳосил, ақлдан озганларнинг мол-мулки, вориссиз мол-мулкни, қозилар ва шайхулисломларнинг ҳукми билан олинган жарималарни тартибга келтирсин.

Яна амр этдимки, ўлганларнинг молларини ўз ворисларига етказсинлар. Агар вориси йўқ бўлса, уни хайрли ишларга сарф қилсинлар ёки Маккайи муаззамга юборсинлар.

"ТЕМУР ТУЗУКЛАРИ"дан

МУНОСАБАТ

"Агар раҳбарлар, муаллимлар янги Ўзбекистонга муносиб ҳаракат қилса, фарзандларимизни давр талабига мос ўқитишимиз мумкин. Халқимиз бизга энг катта бойлигини – зурриёдини ишониб берапти. Бу жуда катта масъулият. Шуниси ҳис қилиб, ўзимизни қийнаб, мактабни ислоҳ қилсак, келажакка замин яратамиз", - деди Президент Шавкат Мирзиёев шу йилнинг 5 апрель куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида.

ЭНГ КАТТА БОЙЛИГИМИЗНИ БОЙ БЕРМАЙЛИК

Давлатимиз раҳбари мактаб таълимини ислоҳ қилиш бўйича белгиланган топшириқлар ижроси, устувор вазифалар ва натижаларни статистик маълумотлар асосида таҳлил қилди. Жумладан, таълим сифати, муаллимлар салоҳияти ва ўқувчиларнинг олий ўқув юртиларига кириш даражаси анча пастлиги, мактабларда болалар тарбияси, давомат, маънавий муҳит, мактаб филиалларнинг аҳоли, мактабларни компьютер билан таъминлаш бўйича ишлар суут кетаётгани ва ўқитиш методикасининг эскиргани танқид қилинди. Ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратилди. Мактабларда маънавий муҳитни тубдан яхшилаш бўйича янги концепция ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Давлатимиз раҳбари мактаб таълимини ислоҳ қилиш бўйича белгиланган топшириқлар ижроси, устувор вазифалар ва натижаларни статистик маълумотлар асосида таҳлил қилди. Жумладан, таълим сифати, муаллимлар салоҳияти ва ўқувчиларнинг олий ўқув юртиларига кириш даражаси анча пастлиги, мактабларда болалар тарбияси, давомат, маънавий муҳит, мактаб филиалларнинг аҳоли, мактабларни компьютер билан таъминлаш бўйича ишлар суут кетаётгани ва ўқитиш методикасининг эскиргани танқид қилинди. Ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратилди. Мактабларда маънавий муҳитни тубдан яхшилаш бўйича янги концепция ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Бугун халқ таълими тизими туб ислохотлар марказида турибди, десак муболага бўлмайдими. Келгусида юртимиз раҳбарининг муносиб ҳисса қўша оладиган авлодни камол топтириш, Ватанимиз манфаатларини таъминлашга қаратилган бир қатор фармон ва қарорлар қабул қилинди. Аммо икки ойда барча ҳудудларда ўтказилган ўрганишлар натижасида республикадаги 852 та мактабда таълим сифати, муаллимлар салоҳи-

яти ва ўқувчиларнинг олий таълим муассасасига кириш даражаси анча пастлиги аниқланган. Давлатимиз раҳбари келгусида ўқув йили бошлангунча 960 та мактаб компьютер синфи билан таъминланиши, 740 таси янгидан жиҳозланишини таъкидлади. Умуман, 5 мингдан ортиқ компьютер синфларини янгилаш бўйича алоҳида дастур қабул қилиниши белгиланди. Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигига мактаблар учун алоҳида имтиёзли тарифлар очиб, ўқувчи сонига қараб интернет тезлигини секундига 100 мегабитга кўпайтириш вазифаси қўйилди.

Мухтор ИБРАГИМОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси аъзоси

АДОЛАТ

МАНА БУНИ АДОЛАТ ДЕСА БЎЛАДИ

Расул КУШЕРБАЕВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, O'zLiDeP фракцияси аъзоси

Кун яхши янгилик билан бошланди. Ноҳақлик сабаб ишдан бўшатилиб, оқланган икки нафар собиқ ички ишлар тизими ходими мурожаат қилишганди. Мурожаатлари юзасидан Ички ишлар вазирлиги Пўлат Бобожоновга депутатлик сўрови киритганди. Вазиримиз ушбу шахсларни ўз ишига тиклабди. Уларнинг оиласида айна дамда қувонч, байрам бўлса керак. Айнан улар касбига бўлган садоқати туфайли форманинг қадрига етиш нима эканлигини бошқалардан кўра яхшироқ тушунишди, деб ўйлайман. Мана буни кичик бўлса ҳам адолат, десак бўлади.

БУГУНГИ СОНДА:

ТИНИМСИЗ, ЛЕКИН ТИЗИМЛИ ҲАРАКАТ

3с.

ЯШИЛЛИК ...ИҚТИСОД ҲАМ ДЕГАНДИР АСЛИДА Нимани нима учун экишни билган яхши

5с.

ТУРКИЙ ДУНЁ МАДАНИЯТИ ПОЙТАХТИ

6с.

Муносабат

БЕПУЛ ТАЪЛИМ ҲАММА ДАВЛАТДА БОРМИ?

Файрат АБДИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси

Таълим қаерда улуғланса, ўша ерда ривожланиш бўлади. Билим ва илм кишилари қаерда кадр топса, у ерда тараққиёт бўлади.

Мамлакатимизда таълим соҳасини ривожлантириш давлат сиёсатининг бош йўналишига айланди. Биргина халқ таълими тизимини олайлик, сўнгги тўрт йилда 134 та янги мактаб қурилиб, 2 965 таси таъмирланди. Мутлақо янги мазмун ва шаклдаги Президент мактаблари, ижод ва ихтисослаштирилган мактаблар барпо этилди. 10 мингдан зиёд давлат умумтаълим, 171 та нодавлат, 18 та давлат-хусусий шериклик шаклидаги мактаблар фаолият кўрсатмоқда. Уларда 6 миллиондан зиёд бола таълим олмақда.

Соҳадаги муносабатларни тартибга солувчи асосий ҳуқуқий ҳужжат – “Таълим тўғрисида”ги қонун мутлақо замонавий талаблар асосида қабул қилинди. Қонунда соҳадаги асосий принциплар, таълим тизими, турлари ва шакллари аниқ белгилаб қўйилди. Ўтган йилда таълим соҳаси ва ёшлар сиёса-

тига доир 43 та ҳуқуқий-норматив ҳужжат қабул қилинди. Уларнинг 5 тасини Президент фармони, 8 тасини Президент қарори ташкил этади. Давлатимиз раҳбари бир йил давомида таълим соҳасида 13 та ҳужжат имзолаганидан билиш мумкинки, келажакимиз эгалари ҳақида қайғуришга ўта муҳим ва долзарб масала сифатида қаралмоқда.

Мазкур ҳужжатлар асосида 44 та имтиёз ва қулайлик яратилди. Тараққиётнинг янги даврида ўқитувчиларнинг иш ҳақи оширилди, узоқ туманларга бориш ишлаётган педагог кадрлар

меҳнатини рағбатлантириш бўйича аниқ мезонлар белгиланди, уларга қўшимча ойлик устамалар тўланмоқда. Бу олис ҳудудларда таълим сифатини янада оширишга хизмат қилмоқда.

Яна бир муҳим масала. Таълим-тарбия ишларини самарали олиб боришда эркак ўқитувчиларнинг алоҳида ўрни ва таъсири борлиги ҳисобга олиниб, халқ таълими тизимига 12 минг нафардан ортиқ эркак ўқитувчи қайтди. Нафақа ёшида фаолиятини давом эттираётган ўқитувчиларга пенсияси тўлиқ миқдорда берилмоқда. Узоқ қишлоқлардаги

мактабларга ўқитувчиларни жалб этишни янада рағбатлантириш учун уларга уй-жой, автотранспорт учун кредит бериш амалиёти жорий қилинди.

Алоҳида таъкидлаш керакки, дунёнинг бошқа мамлакатларида давлат томонидан сифати кафолатланган 11 йиллик мажбурий, мутлақо бепул таълим йўқ. Масалан мажбурий таълим Францияда 6 ёшдан 11 ёшгача, Японияда эса 6 ёшдан 15 ёшгача бўлган болаларни қамраб олади. Жанубий Кореядак бой мамлакатда таълим муассасаларининг ярмидан кўпи хусусий, яъни тўлов асосида фаолият юритади.

Тўғри, ечимини қутаётган муаммоларимиз ҳам бор. Бироқ улар йиллар давомида тўғрилиб қолган. Шу боис, ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб ишласак, вазирлик, ҳокимликлар, айниқса, педагогика соҳаси ходимлари давр талабини ҳис этиб, фаолиятларига янги назар билан ёндашсалар, албатта кўзланган марраларга эришамиз.

Жавлонбек ЭРГАШЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси

Давлат қарзининг сўнгги йилларда тез суръат билан ортиши қатор омиларга аҳамият қаратиш зарурлигини исботламоқда. Хусусан, макроиктисодий барқарорлиқни таъминлаш, жалб қилинаётган маблағлардан самарали фойдаланиш, давлат қарзи билан боғлиқ хатарларни бошқариш муҳим вазифадир.

Халқаро мезонларга кўра, Ўзбекистон Республикасининг давлат қарзи мўътадил даражада бўлса-да, унинг хавфсиз даражада бўлишининг кафолатли механизмлари яратиш ҳамда суверен кредит рейтинглари барқарорлигини таъминлаш бугунги кун талаби бўлиб қолмоқда. Демак, энди мазкур омиларни тартибга солувчи меъёрий ҳужжатга эҳтиёж бор. Асосий мақсад – қонун даражасида давлат қарзи ва унга хизмат кўрсатиш харажатларининг устуворлиги, давлат қарзининг чекланган ҳажмлари ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг уни бошқаришдаги ваколатларини белгилаш, бу борада парламент ва жамоатчилик назоратини ўрнатиш бўйича самарали ва яхлит тизимни яратишдан иборат. Илғор халқаро тажрибаларни ўрганган ҳолда “Давлат қарзи тўғрисида”ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, муҳокамага тақдим этилгани ҳам айна ниятларни ўзида ифода этди.

ХОРИЖИЙ ИНВЕТОРЛАР ИШОНЧНИ ОҚЛАШ КЕРАК

Қонун лойиҳасида белгиланган – тўртта асосий йўналиш, яъни давлат қарзини халқаро стандартлар асосида бошқариш (ушбу жараёнда парламент ролини ошириш, меъёрий макроиктисодий барқарорлик учун хавфсиз даражада сақлаб туриш кўзда тутилган); давлат ички ва ташқи қарзига ўз вақтида кафолатли хизмат кўрсатилишини таъминлаш; давлат қарзини диверсификация қилиш ва унга хизмат кўрсатиш харажатларининг ортиб кетиш хатарларини пайсатириш; давлат кафолатини бериш механизмининг такомиллаштириш.

Лойиҳанинг қабул қилиниши билан давлат қарзини бошқариш жараёнининг фрагментациялашуви олди олинибгина қолмай, давлат қарзи ва давлатнинг шартли мажбуриятлари бўйича хатарларни самарали бо-

шқариш, давлат қарзига ўз вақтида ва тўлиқ хизмат кўрсатилишини кафолатли таъминлаш механизмлари жорий этилади. Давлат қарзини барқарор даражада сақлашга қаратилган қонуний механизмларнинг яратилишига эришилади.

Ўн боб ва 58 та моддадан иборат қонун лойиҳасини батафсил ўрганиб чиқарканмиз, унинг тасдиқланиши мамлакатимизнинг халқаро рейтинглардаги ўрнини яхшилашга, хорижий кредитор ва инвесторларнинг мамлакат қарзларини тўлай олиш салоҳиятига ишончининг ортишига ижобий таъсир кўрсатишини аналитик. Шунинг учун ҳам қўлай парламент вақтида қарзларни тўлай олиш салоҳиятига ишончининг ортишига ижобий таъсир кўрсатишини аналитик. Шунинг учун ҳам қўлай парламент вақтида қарзларни тўлай олиш салоҳиятига ишончининг ортишига ижобий таъсир кўрсатишини аналитик.

Фахриддин САМАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси

Шу кунларда ун, ўсимлик ёғи ҳамда шаккар нархларининг баландлашиши ва валюта бозоридаги ўзгаришлар аҳолини ташвишга солди. Ўз навбатида, бунга ҳукуматимиз томошабин бўлиб тургани йўқ. Узоқни кўзлаб олиб борилаётган сиёсат вазиятининг изга солинишига ёрдам бермоқда.

Албатта, тизимнинг бошида давлатимиз раҳбарининг шахсан ўзи туриб, назоратни кўлга олди. Алоҳида комиссия тузилиб, барча хавф-хатарлар ҳисоб-китоб қилинган ва энг долзарб йўналишларда ўз вақтида тезкор чораларни қўришга киришилгани натижа бермоқда. Бу ҳақда юртбошимиз 31 март куни макроиктисодий барқарорлиқни таъминлаш, жаҳон иқтисодиётидаги мураккаб вазиятдан келиб чиқиб ҳудуд ва тармоқларни ривожлантириш, аҳоли фаронивлигини ошириш масалалари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида ҳам алоҳида тўхталди.

Натижада Тошкент товар-хонашар биржасида чет эл корхоналари бугун, ун, шаккар, ўсимлик ёғи каби маҳсулотларни савдога қўйишни бошлади. Ҳатто, темир йўл орқали ташинида ички тарифлар қўлланилмоқда. Йиғилишда яна бир ҳафта ичида хорижий йирик ишлаб чиқарувчилар ва улгуржи савдо ташкилотларини биржа савдоларига кенг жалб қилиш, темир йўл тарифлари ва таннархни пайсатириш чораларини қўриш вазифаси қўйилгани мавжуд вазиятнинг янада юмшатишга кўмак беради.

Вақтида кўрилган чоралар валюта бозори ва айирбошлаш курси барқарорлаштириш ҳам сабаб бўлди. Айни пайтда биржада рубль ва юань бўйича савдолар бошланди. Тадбирда шу ҳақда тўхталар экан: “Бу борада халқимизда ортиқча хавотир ёки безовталлик бўлмастлиги керак. Валюта бозорида кескин тебранишларнинг олдини олиш учун захираларимиз етарли”, дея таъкидлади Президентимиз.

Мавжуд вазият тадбиркорлар фаолиятига сезиларли таъсир кўрсатиши табиий. Шу боис ҳар кунлик ҳолатдан хабардор бўлишлари учун уларга эндиликда Марказий банкнинг виллоятлардаги

ХАВОТИРГА ЎРИН ЙЎҚ

Нарх-наво барқарорлиги сақланади

раҳбарлари томонидан валюта бозоридаги вазият, экспорт-импорт ҳисоб-китобларини амалга ошириш ва янги кредит механизмлари бўйича тушунтириш бериб борилади. Шу билан бирга, тадбиркорларнинг муаммолари виллоят раҳбарлари томонидан тингланми, имкон қадар кўмак берилишига жиддий эътибор қаратилади. Бу борада Қорақалпоғистон, Андижон, Сурхондарёда тадбиркорларнинг муаммолари ўрганилиб, кўп тақлифлар тайёрлангани қайд этилди ва қолган виллоятлар ҳам жонланиши айтилди. Масалаларнинг доимий таҳлил қилиш ва тезкор чораларни қўриб бориш учун эса Бош вазир бошчилигида кундалик ишлайдиган республика штаби тузилгани ишлар янада силжишига туртки бўлади. Чунки штаб бозордаги нарх-навонинг кундалик аҳоли бўйича зарур тезкор чораларни қўриб боради. Ушбу чора-тадбирлар туфайли бозорларда гушт, сут, картошка, тухум, гуруч нархлари барқарорлиги сақланмоқда.

Зарур озиқ-овқат маҳсулотлари импорти учун аввал берилган 500 миллиард сўм имтиёзли ресурсларнинг қайтариш мuddати йил якунига қадар узайтирилиши, биржа савдоларида озиқ-овқат ва хом ашё устидан қанчал назорат ўрнатилиши, ҳудудлардаги вазият эса туман ва шаҳар ҳокимларининг диққат марказида туриши нарх-наво сунъий равишда ошишининг олдини олади.

O'zLiDeP ФРАКЦИЯСИДА

ЭЛЕКТРОН РАҚАМЛИ ИМЗО

КИМ ТОМОНИДАН БЕРИЛГАНИ АФЗАЛ?

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракциясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда депутатлар бир қатор қонун лойиҳаларини қизғин муҳокама қилишди. Айниқса, “Электрон рақамли имзо тўғрисида”ги қонун лойиҳасининг муҳокама-си қизғин кечди.

Дилором ФАЙЗИЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

– Ҳозирги вақтда ёпиқ ва очик электрон рақамли имзо (ЭРИ) калитларини яратиш, ЭРИ калит сертификатларини бериш бевосита рўйхатга олиш марказларининг ўзлари томонидан амалга оширилмоқда. Бу эса республика бўйлаб ЭРИдан фойдаланиш кўламини чеклайди.

Мазкур қонун лойиҳасида бўйсунувчи рўйхатга олиш марказларини ташкил этиш белгилаб қўйилган. Унга кўра, бўйсунувчи

рўйхатга олиш марказлари асосий рўйхатга олиш марказининг функцияларини бажаради.

Ушбу янгилик очик калит инфратузилмасининг самарали ривожланишига олиб келади. Чунки рўйхатга олиш марказлари ўзларига бўйсунувчи рўйхатга олиш марказларини ташкил этиб, улар орқали кўплаб аҳолига хизмат кўрсатиши ва фаолият тезкорлигини таъминлаши мумкин.

Ваҳобжон МУРОДҚОБИЛОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты,
O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

– Қонун лойиҳасида марказлашган ҳолда ишончли сақлаш (булутли технология) тизимидан фойдаланиш имконияти келтирилган. Бу давлат хизматларини олиш ва ҳисоботларни топшириш учун ЭРИ воситаларидан фойдаланиш мақсадида ишончли сақлаш тизимидан фойдаланиш имкониятини яратяди.

Муҳокамалар давомида фракциядошларимиз қонун лойиҳаси юзасидан бир қатор тақлифлар беришди. Қолаверса, ушбу ҳужжат ўзаро электрон ҳамкорлик иштирокчиларига

қулайлик яратиш ва ЭРИдан фойдаланишда юзага келадиган тўсиқларнинг олдини олишга хизмат қилишини айтиб, уни маъқуладик.

Йиғилишда “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳаси ҳам биринчи ўқишда қўриб чиқилиб, депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА,
“XXI asr” мухбири

МАТБУОТ АНЖУМАНИ

КЕКСАЛАР ВА НОГИРОНЛАР ҚАДРЛАНАВЕРЕАДИ

Кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларга тиббий-ижтимоий хизмат кўрсатиш мавзусида матбуот анжумани ўтказилди.

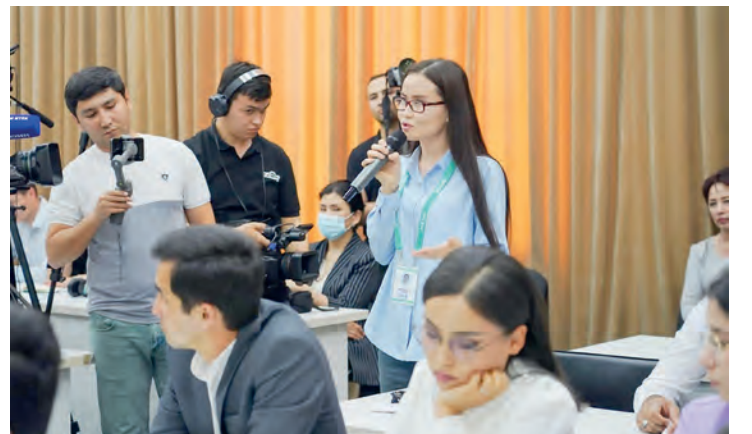

Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларини ривожлантириш агентлиги ташкил этган тадбирда кейинги беш йилда Президентимизнинг бир қатор фармон-қарорлари кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларга тиббий-ижтимоий хизмат кўрсатиши янги босқичга олиб чиқишга мустақам замин яратгани таъкидланди.

Ўтган йили 10 та тиббий-ижтимоий муассасада 73 млрд сўмлик қурилиш-реконструкция ишлари бажарилди. Бу йил ҳисобидан Агентлик тасарруфидаги 9 та объектнинг қурилиш, реконструкция ва мукамал таъмирлаш ишлари учун жами 89,1 млрд сўм маблағ ажратилди.

Республикада ёлғиз кексалар, ногиронлиги бўлган шахслар ва аҳолининг бошқа эҳтиёжман қатламларига самарали ижтимоий хизматлар кўрсатишда янги, самарали услуб ва ёндашувлар жорий қилинди.

– Ўтган йили ихтисослаш-

тирилган мактаб-интернатларда таълим олаётган эшитиш қобилияти заиф минг нафар бола бир жуфтдан жами 2 минг донна замонавий рақамли эшитиш мосламалари билан, 1,1 минг нафар ногиронлиги бўлган шахслар эса замонавий электро-пулти ногиронлик аравачалари билан таъминланди, – дейди Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларини ривожлантириш агентлиги директори Алишер Инаков. – Қўзи ожиз болалар

Сирожддин ТУРОБОВ,
“XXI asr” мухбири

ЕТТИ ЙЎЛНИНГ ЮЗ ЙЎЛАГИ

“2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегияси”даги барча йўналишларнинг “Инсон қадрини учун” деган ягона оқимда бирлаштирилгани белгиланган мақсадларга етишда муваффақиятнинг муҳим омили сифатида хизмат қилади.

100 та эзгу мақсаднинг 7 йўналиш орқали битта катта йўлга келиб тутилиши кўпга ирмоқларнинг пировардида азим дарёга қўшилишига ўхшайди. Дарёдаги оқим тўхтамай олға интилавергани сингари Тараққиёт стратегияси ҳам тинимсиз, лекин тизимли ҳаракатлар жамланмасидир. Дарёнинг асовлиги денгиз уммонда поёнига етати. Ривожланиш йўли эса аввалдан кўзланган манзил – фаровон турмуш ва оёқда ҳаёт бекатларига элтади.

Қизиғи шундаки, мазкур бекатларни айро тасаввур қилиб бўлмайди. Чунки одамзотга ҳам тўқинлик, ҳам тинчлик керак. Юрт ҳимояси ва озиқ-овқат хавфсизлигини да бир-бирдан ажратиб бўлмайди. Бунда яқин ва олидаги ҳамкорлар билан самарали муносабат ўрнатмасдан натижага эришиш душвор.

Кейинги йилларда устуворлик бобида юқоридаги масалаларга тенглашган бир жиҳат яққол намоён бўлаётди. У ҳам бўлса, ахборот хуружларига қарши тура оладиган мустақкам иммунитет яратиш билан боғлиқ жараёнлардир. Модомики, Тараққиёт стратегиясининг еттинчи йўналиши “Мамлакатимиз хавфсизлиги ва муҳофаза салоҳиятини кучайтириш, очик, прагматик ва фаол ташқи сиёсат олиб бориш” деб номланишининг ўзи истиқболдаги изчиликнинг инъикосидир.

Айни йўналишдаги долзарб вазифалар фуқароларнинг ахборот олиш ва тарқатиш эркинлиги борасидаги ҳуқуқларини янада мустақкамлаш (89-мақсад)га эътибор қаратиш билан бошланиши шунчаки тасодиф эмас. Билъакс, онгли равишда тизилган занжир ҳалқасидир. Бойси, эндиги замонда ноҳол ахборот маконидан отилган “ўқ” ярасига малҳам топиш тобора мураккаблашмоқда.

Шунинг учун ҳам стратегияда ахборот соҳасини ягона тизимда тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилган. Бунда фуқароларнинг ахборот-коммуникация воситаларидан фойдаланиш, маданиятини ошириш ниҳоятда муҳим. Зотан шахсий ва сир сақланиши лозим

Тараққиёт стратегияси:

ТИНИМСИЗ, ЛЕКИН ТИЗИМЛИ ҲАРАКАТ

бўлган маълумотларни Интернет тармоғида ошқор қилиш билан боғлиқ дахлсизлик ҳуқуқи ҳеч қандай баҳона билан бузилиши мумкин эмас. Эътиборга молик томони, O‘zLiDePнинг сайловолди платформаси ва дастурий мақсадларида ахборот хавфсизлиги йўналишида белгиланган вазифалар стратегия талабига уйғундир. Мисол сифатида кибержиноятчиликнинг олдини олиш бўйича самарали тизим яратиш зарурлигини келтириб ўтиш мумкин.

Давлатнинг муҳофаза қобилиятини янада мустақкамлаш, Куролли Кучларнинг жанговар шайлигини кучайтириш (90-мақсад) масаласи халқимизнинг азалдан қалъанинг бутлиги, кўрғоннинг саломатлигини таъминлаш нақа-

дар шарафлигига оид халқона миллий фалсафамизга мос тушади. Бунда барча бўғиндаги ҳокимият органлари раҳбарлари кўшинлар кундалик ҳаётида, ҳарбий шахарчалар барпо этиш, уларнинг инфратузилмасини яхшилаш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фаол иштирок этади.

Ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ёшларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этиш, уларни иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратиш, Куролли Кучларнинг барча давлат идоралари, муассаса ва корхоналар учун етуқ кадрлар тайёрлайдиган мактабга айланиши ҳам ушбу мақсаднинг ўқ томирлари сирасига қиради. Фуқароларнинг ҳарбий хизматни ўташ тартибини, шунингдек, олий ҳарбий таълим

муассасаларига номзодларни саралаш ва танлаб олиш тизимини, Куролли Кучларда ахлоқий-руҳий таъминотни ва ҳарбий психологлар институтини янада такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар ҳам миллий тарихимиз ва бугунги халқаро тажрибани уйғунлаштирган ҳолда ишлаб чиқилган.

Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бартараф этишининг самарали тизимини яратиш (92-мақсад)нинг дастлабки вазифаларидан бири сифатида Республика махсус кутқарув марказини INSARAG (қидирув-қутқарув) масалалари бўйича халқаро маслаҳат гуруҳи) стандартлари асосида тайёрларидан

ўтказиш масаласи қўйилгани бежиз эмас.

Фавқулодда вазиятлар вазирлиги авиация хизматини ташкил этиш, юртимизнинг туристик зоналарида фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва тезкор бартараф этиш бўйича чора-тадбирларни тизимлаштириш, республиканинг олис ҳудудларини профессионал ва кўнгилли ёнғин-қутқарув бўлиналари билан қамраб олиш кўрсаткичини яхшилашга қаратилган ҳаракатлар ҳам ушбу мақсаднинг ажралмас қисми саналади.

Ҳамкор давлатлар билан ҳамда халқаро ташкилотлар доирасида минтақавий ва глобал масалалар бўйича мувозанатли, доимий мулоқот олиб бориш, улар билан икки ва кўп томонлама учрашувлар ўтказиш, сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда турли даражадаги маслаҳатлашувларни ташкил этиш – Тараққиёт стратегиясидаги 93-мақсаднинг асосий объекти, десак адашмаймиз. Айни ҳаракатлар пироварди эса йирик тадбирларда минтақавий ва халқаро масалалар бўйича Ўзбекистон позицияси ҳамда умумжаҳон миқёсидаги ташаббусларини илгари суришдан иборатдир.

Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегиясида Марказий Осиёда хавфсизлик, савдо-иқтисодий, сув, энергетика, транспорт ва маданий-гуманитар соҳалардаги яқин ҳамкорликни сифат жиҳатидан юқори босқичга олиб чиқиш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилган.

Қардошларимиз билан олий даражадаги мулоқот ва барча форматдаги механизмлар асосида ҳуқуқматлараро комиссиялар, парламентлараро ҳамкорлик йиғилишларини сифатли уюштириш баробарида Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувларини ҳар йили мунтазам ташкил қилишни таъминлаш ва уларда фаол иштирок этиш ҳам энг устувор вазифалардандир.

Мухтасар айтганда, Ўзбекистон ва Марказий Осиё давлатлари музейлари ҳамда архивлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни кенгайтириш, мамлакатларимиз тарихи ва маданиятини акс эттирувчи каталогларни бирга-лиқда нашр этиш, туризм соҳасида янги воқелик ва эпидемиологик талабларни ҳисобга олган ҳолда мувофиқлаштирилган чора-тадбирларни қабул қилиш, яқин кўшни давлатларда Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси мухбирлик пунктларини очиб масалалари ҳам тинимсиз, лекин тизимли ҳаракат деганимиз Тараққиёт стратегиясидан ўрин олган.

Озод РАЖАБОВ,
шарҳловчи

ҲУДУДИЙ КЕНГАШЛАРДА

Қўнғиртоғда боғлар бўй кўрсатмоқда

Чироқчи тумани ҳудудида “Қўнғиртоғ” деб аталадиган чиқинди полигони бори. Бу ерга вилоятнинг шаҳар ва туманларида йиғилаётган чиқиндилар ташиб келтирилади. Ер майдони 46 гектар бўлган ҳудуд экологик жиҳатдан хавфли зонага айланиб қолгани рост. Айниқса, дёз ойларида бу ердан ўтган кишининг ёмонга бадбўй ҳид урилиб, ўзини жуда ёмон ҳис этар эди. Раҳбарлар эса мазкур аянчли ҳолни кўрмасликка олишарди.

Президентимиз Қашқадарёга ташрифи чоғида ушбу ҳудудда тезкорлик билан тозалаш ва ободонлаштириш ишларини амалга ошириш юзасидан қатор топшириқлар берган эди. Шундан сўнг халқ депутатлари вилоят кенгашидаги O‘zLiDeP депутатлик гуруҳи аъзолари теварак-атрофда боғлар ташкил этиш юзасидан доимий комиссия йиғилишига таклиф киритишди. Вилоят ҳокимлигининг кенгайтирилган тарзда ўтказилган 90-йиғилиш қарори асосида чиқинди полигонларнинг атроф-муҳитга салбий таъсири бартараф этиш борасида амалий ишлар бошланиб кетди. Хусусан, Қарши тумани ободонлаштириш бўлимига қарашли 5 гектар, Чироқчи тумани “Қўнғиртоғ” массивидаги 12 гектар ерни ободонлаштириш учун халқ депутатлари вилоят кенгашининг қарори билан маҳаллий бюджетдан 600 млн. сўм ажратилиб, каттагина боғ ташкил этилди. Ҳозирга қадар бу ердаги 21 гектар майдонга 13 минг 355 туп манзарали дарахт кўчатлари ўтказилди.

Халқ депутатлари вилоят кенгашидаги O‘zLiDeP депутатлик гуруҳи йиғилишида ҳисобот берган вилоят экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғи Ғанишер Иброҳимовнинг таъкидлашича, вилоятдаги ер қаъри, атроф-муҳит ва био хилма-хилликни муҳофаза қилиш бўйича бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 5 сентябрдаги “Ўзбекистон Республикасида атроф табиий муҳит мониторинги Дастурини тасдиқлаш тўғрисида”ги қарори асосидаги Низомга мувофиқ ўтган йили 88 та корхонада 200 маротаба мониторинг назорати ташкил этилиб, 559 та манбадан 626 та намуна олинди, 3755 та кимёвий таҳлил ўтказилди. Меъёр даражасидан ортқича ифлослантурувчи моддалар ташланган корхоналар нисбатан 340 миллион 220 минг сўм миқдорда кўшимча, шунингдек, 2 млрд сўм миқдорда компенсация тўлови ҳисобланиб ундирилди. Қашқадарё ҳудудидаги 792 та маҳалладан 685 таси санитар тозалаш хизматлари билан қамраб олинган.

Вилоятда био хилма-хилликни муҳофаза этиш борасида ҳали кўп иш қилиниши керак. Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 17 январдаги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Давлат ўрмон хўжалиги фондида кирмайдиган ерларда мавжуд бўлган дарахтлар сони 2 млн. 466 минг 813 туп бўлиб, шундан 1 млн. 687 минг тупигина электрон

базага киритилган, холос. Ўтган йили кузда “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида воҳа ҳудудида 7 млн. 359 минг туп бута, манзарали ва мевали дарахт кўчатлари экилган бўлса, жорий йил баҳорида яна 9,1 млн. туп кўчатлар ўтказилиб, 37,8 гектар яшил боғлар, 22 гектар яшил жамоат парклари, 58 та бир турдаги дарахт кўчатлари экилган намунавий кўчалар ташкил этилди. Қадалган ҳар бир ниҳолнинг тутиб кетиши учун масъул кишилар тайинланиб, суғориш ишлари алоҳида эътибор қаратиляпти.

Ҳар йили магистраль йўллар атрофида минглаб туп дарахт кўчатлари экилар, ammo сувсизликдан куриб қолар эди. Давлатимиз раҳбарининг ҳар бир дарахт учун эккан киши масъул деган сўзлари барчани ҳушёрликка чорляпти, айни кунларда вилоятдаги йўллар атрофида экилган кўчатларни суғориш учун резина қувурлар тортиш ишлари авжида. Сув танқис ҳудудлардаги янгидан яратилган боғларда томчилатиб суғориш ускуналари ўрнатиляпти. Барча корхона, ташкилот ва муассасаларда дарахт кўчатлари учун раҳбарларнинг жавобгарлиги белгиланган.

– Халқ депутатлари вилоят, шаҳар, туман кенгашларидаги O‘zLiDeP депутатлик гуруҳи аъзолари томонидан

ўтган уч ой мобайнида 150 дан ортқ сўровномалар киритилди, – дейди **партия вилоят кенгашининг сиёсий таълим ва депутатлик гуруҳлари билан ишлаш бўлими му-**

дири Асилабону Султонова. – Мансабдор шахсларнинг 76 та эшитувини ташкил этдик. Доимий комиссиялар йиғилишига ўттизга яқин таклифлар берилди. Туман, шаҳар кенгашлари сессияларига киритилган ўнга яқин масала юзасидан қарорлар чиқарилди. Фаолиятни қонун ҳужжатларида акс этган механизмлар асосида ташкил қилишга кўмаклашиш мақсадида амалий семинарлар ташкил этилди. Ҳар ой ўтказилаётган гуруҳ йиғилишда депутатлик сўровлари, давлат дастурлари ижросини таъминлаш, мансабдор шахслар ҳисоботини эшитиш, кенгаш мажлислари кун тартибига масалалар киритиш борасидаги ишлар назорат-таҳлил этилади. Изланувчанлиги, тиниб-тинчимаслиги билан элнинг олқишини олаётган ноибларимиз талайгина. Вилоят кенгаши депутати, O‘zLiDeP **Қабақдарё вилоят кенгаши раиси Шўҳрат Асламов** Ғузур тумани аҳолисини ичимлик суви билан таъминлашни янада яхшилаш борасида бир қатор ибратли ишларни амалга оширди. Наврўз байрами арафасида кам таъминланган оилаларнинг 15 нафар фарзандига суннат тўйлари ўтказилиб, совға-саломлар улашилди. Шаҳрисабздаги Гулистон кўчасига **шаҳар кенгаши депутати Насиба Аҳадованин** саяё-ҳаракати билан асфальт ётқизилди. Доим элдошлари ташвиши билан югуриб юрадиган энг фаол депутат **Момосулув Бердиқулова** Чироқчи туманидаги камбағал оилаларга молия муассасаларидан кредит олиб, оилавий тадбиркорликни йўлга қўйишда амалий ёрдам бериб келмоқда. Бундай мисоллар талайгина.

Депутатларимиз воҳада томорқа хўжалигини ривожлантириш ишга ҳам салмоқли ҳисса қўйяптилар. Камбағал оилаларнинг баҳорги экиш ишларига кўмаклашилиб, экин уруғлари ва дарахт кўчатлари тўхфа этилди. Аммо гуруҳ курмаксиз бўлмайди деганларидек, сайловчилари билан бирор марта учрашмаган, партия кенгашлари биноси қайда жойлашганидан бехабар депутатларимизга кескин чоралар кўриш юзасидан таклифлар ишлаб чиқяпти. Зеро, эскича фикрлайдиган, ўз ташвишидан ортмайдиган депутатдан халқимизга ҳам, жамиятимизга ҳам ҳеч қандай наф йўқ.

Дарҳақиқат, партия ғояларини аҳоли ўртасида кенг тарғиб этаётган, одамларни қийнаб келаётган муаммоларни бартараф этишда фаоллик кўрсатаётган қашқадарёлик ташаббускор депутатлар тажрибаси кенг оммалаштирилган ибратлидир. Янгиланаётган Ўзбекистонда кенг кўламдаги ислохотлар натижаларини аҳоли ўртасида тарғиб этиш, унинг Ренессанс пойдеворига асос солиш барчамиздан улкан масъулият талаб этмоқда. Депутатлик гуруҳлари эса партия ва электорат орасидаги энг муҳим боғловчи ришта, таъбир жоиз бўлса, кўприк вазифасини ўташига эришиш учун муттасил изланган ҳолда бор имкониятларни ишга солишга ҳаракат қилишяпти.

Сайфулла ИКРОМОВ,
“XXI asr” мухбири

ЎЗИГА ХОС ТИРГАК ВА ТАШАББУСКОР БЎҒИН

АСОСИЙ ҒАЛВИР КЎТАРИЛИШДАН ОЛДИН ТАҲЛИЛГА ТОРТИЛГАН УМИД УЙҒОТУВЧИ БАЪЗИ РАҚАМЛАР ХУСУСИДА

ЖАҲОНДА ПАРТИЯЛАР ОЗ ЭМАС. АГАР ЕР ЮЗИДА ИККИ ЮЗДАН ОРТИҚ ДАВЛАТ БЎЛСА, УЛАРНИНГ ҲАР БИРИДА КАМИДА ИККИТАДАН СИЁСИЙ КУЧ БОР. 20-30 ЁКИ 50 РАҚАМЛАРИ БИЛАН САНАЛАДИГАНЛАРИ ҲАМ МАВЖУД. УЛАРНИНГ МАҚСАДГА ЕТИШДАГИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ СИРИ, ЭЛЕКТОРАТНИ ЖАЛБ ҚИЛИШ УСУЛЛАРИ-ДА ТУРЛИЧА. ЛЕКИН АКСАРИЯТИДА БИР МОС ЖИХАТ ЯҚҚОЛ НАМОЁН БЎЛАДИ. ЯЪНИ, БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТЛАРГА ЎЗИГА ХОС ТИРГАК СИФАТИДА ҚАРАЛАДИ.

Кўпгина мамлакатлардаги сиёсий кучларнинг меҳнат жамоаларидаги куйи бўғинлар нафақат ўша ташкилотда муайян партия ташаббусларини илгари суради, балки корхонанинг самарадорлиги ошишига ҳам муносиб ҳисса қўша олади.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ташкил этилган биринчи кундан буён БПТларга ана шу эзгу тамойил асосида ёндашиб келмоқда. Бошқача айтганда, пойдевори мустақам иморат доимий эътиборда бўлгани сингари таянч нуқталари бакуват партиянинг ҳам белги-ланган маррага рақобатчилардан аввалроқ етиши шубҳасиз.

Айни пайтда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятлардаги бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам шу ғоя атрофидаги инновацион тақдирлар муҳокама қилинмоқда.

Жорий йилнинг 4 апрель ҳолатига О'zLiDePнинг БПТлари сони 13 506 тани, электрот вакиллари эса 1 112 900 нафарни ташкил қилмоқда. Ҳисобот-сайлов йиғилишлари хоҳ чекка худудларда, хоҳ марказда бўлсин, қизгин баҳс-мунозараларга бой тарзда кечмоқда.

Ҳозирги кунга келиб ҳудудий партия ташкилотлари таркибидаги 11 478 та куйи бўғинда ҳисобот-сайлов йиғилиши ўтказилган бўлиб, уларда 252 807 нафар фаоллар иштирок этишди. Ушбу рақамларни айрим худудлар кесимида таҳлил қилганимизда куйидагича ҳолат намоён бўлади.

Қорақалпоғистон Республикасида 860 та ҳисобот-сайлов йиғилиши ўтказилган бўлиб, уларда 16 821 нафар партия фаоллари иштирок этишди. 63 та куйи бўғинда янги раислар сайланди.

Андижон вилоятида 678 та БПТдаги тадбирларда 18 506 нафар аъзо қатнашди, 38 та таянч тузилмада янги раислар сайланди.

Бухоро вилоятида 769 та БПТда ўтказилган йиғилишларда

18 041 нафар фаол иштирок этиб, 22 тасида янги раислар сайланди.

Энг кўп янги раислар Самарқанд вилоятида сайланган. Йиғилиш ўтказилган 1 050 та БПТдан 168 тасида етакчилар алмашди. Лекин Хоразм вилоятидаги бу борадаги кўрсаткич янада юқори, яъни 268 та куйи бўғинда янги раислар сайланди. Бирок Хоразмда 1 022 БПТда йиғилиш ўтказилган.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида ўтган ишлар сарҳисоби, йўл қўйилган хато ва камчиликлар сабабларини бартараф этиш ҳамда партия Сайловолди платформасида илгари сурилган мақсад-вазифалардан келиб чиққан ҳолда иш режаларини белгилаб олиш масалаларига жиддий эътибор қаратилмоқда.

БПТ йиғилишларига журналистлар эътибори ҳам сезиларли равишда кучайган. Бунини марказий ва маҳаллий оммавий ахборот воситаларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари хусусида 8 616 мартаба чиқиш қилингани ҳам кўрсатиб турибди.

Шу йилнинг 15 апрелига қадар яна 2 028 та куйи бўғинда ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилиши белгиланган. Демак, асосий – якуний ғалвир 10 кундан кейин кўтарилади. Хулосалар ҳам ана шунда очик-ойдин айтилади.

Рустам ПОШШАЕВ,
О'zLiDeP Сиёсий Кенгаши
Ижроия қўмитаси
ташкилий-партиявий ишлар
бўлими мудири

ТАЯНЧ ТУЗИЛМАЛАР ХОЛИС БАҲО ОЛЯПТИМИ?

ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ 4 АПРЕЛЬ ҲОЛАТИГА ПОЙТАХТИМИЗДАГИ 1 325 ТА БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ БЎЛИБ ЎТДИ.

Маълумки, Тошкент шаҳридаги корхоналар, хўжалик ва муассасаларнинг аксариятида О'zLiDePнинг куйи бўғинлари фаолият юритади. Мазкур ташкилотларда меҳнат қиладиган кўплаб ҳамюртларимиз билан юзма-юз иш олиб бораётган таянч тузилмалар уларга партиявий таъсир чоралари ҳақида батафсил ахборот бериш, тарғибот тадбирлари ўтказиш баробарида аҳолининг турли қатламлари вакиллари билан бевосита мулоқот қилиш имконига ҳам эга. Бошқача айтганда, БПТлар сайловчилар билан партия ўртасидаги ўзига хос кўприк вазифасини бажаради.

Кўпгина мамлакатлардаги сиёсий кучларнинг меҳнат жамоаларидаги куйи бўғинлар нафақат ўша ташкилотда муайян партия ташаббусларини илгари суради, балки корхонанинг самарадорлиги ошишига ҳам муносиб ҳисса қўша олади.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ташкил этилган биринчи кундан буён БПТларга ана шу эзгу тамойил асосида ёндашиб келмоқда. Бошқача айтганда, пойдевори мустақам иморат доимий эътиборда бўлгани сингари таянч нуқталари бакуват партиянинг ҳам белги-ланган маррага рақобатчилардан аввалроқ етиши шубҳасиз.

Айни пайтда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятлардаги бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам шу ғоя атрофидаги инновацион тақдирлар муҳокама қилинмоқда.

Куйи бўғинлар қанчалик фаол бўлса, партияга ишонч мустаҳкамланиб, тарафдорлар шунчалик кўпаяди. 2022 йилнинг 15 февралдан 15 апрелига қадар давом этиши кўрсатилган навбатдаги ҳисобот-сайлов йиғилишлари эса ушбу муҳим бўғин алоқаларини янада кенгайтириш, БПТнинг нечоғлик ишчанлиги, ташаббускорлиги ҳақида ҳам муайян хулосалар чиқариш, фаолиятни такомиллаштиришнинг устувор йўналишларини белгилаб олишда муҳим ўрин тутди.

Ана шу тадбирларда таянч нуқталар ишини баҳолаш, раис ва уларнинг ўрин-босарларини сайлаш энг асосий вазифа экани диққатга молик. Кези келганда, жорий йилнинг 4 апрель ҳолатига 1 325 та бошланғич ташкилотда ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтгани, фаолият қоникарсиз деб баҳоланган 37 та таянч бўғинга янги раислар сайланганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Аслида ҳисобот-сайлов йиғилишлари БПТнинг муайян даврдаги фаолиятини танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқиш,

партия аъзосини биллаштириб турувчи таянч тузилма сингари яна кўплаб БПТлар томонидан ёшларнинг бандлигини таъминлашга жиддий эътибор қаратилиб, ҳисобот даврида жами 237 нафар ёш доимий иш билан таъминланишига муносиб ҳисса қўшилди. Шунингдек, куйи бўғинлар партиядан сайланган депутатлар билан ҳамкорликда кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш ва уларнинг муаммоларини ҳал этиш, айниқса, "Темир дафтар", "Аёллар дафтари" ва "Ёшлар дафтари"га киритилган фуқароларнинг муурожаатларини ўрганиш, эҳтиёжманд оилалар, ногиронлиги бор фуқаролар ҳолидан хабар олиш, навқирон авлодда тадбиркорлик кўникмаларини шакллантириш, партия аъзоларини кўпайтиришда ҳам фаоллик кўрсатишди.

Музаффар МУРОДОВ,
О'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши
БПТлар билан ишлаш
гурухи раҳбари

БПТ ҲИСОБОТ-ЙИҒИЛИШЛАРИ ТАҲЛИЛИ

Энди сон эмас, сифат муҳим

ЎТГАН ДАВРДА БАЖАРИЛГАН ИШЛАРНИ АТРОФЛИЧА САРҲИСОБ ҚИЛИШ, ЮТУҚ ВА МУВАФФАҚИЯТЛАРНИ ЭЪТИРОФ ЭТИШ, ЙЎЛ ҚЎЙИЛГАН ХАТО ВА КАМЧИЛИКЛАР САБАБЛАРИНИ ЎРГАНИШ, КЕЛГУСИ РЕЖАЛАРНИ АНИҚ БЕЛГИЛАБ ОЛИШ – АМАЛИЙ САМАРАДОРЛИККА ҚУЛАЙ ЗАМИН ТАЙЁРЛАЙДИ. ШУ НУҚТАИ НАЗАРДАН ҚАРАГАНДА, СИЁСИЙ КУЧЛАР ФАОЛИЯТИДА МУҲИМ ЎРИН ТУТУВЧИ ЖАРАЁН – БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ДАВОМ ЭТАЁТГАН ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ ҲАМ МУҲИМ АҲАМИЯТГА ЭГАДИР.

– Дарҳақиқат, ҳисобот-сайлов йиғилишлари куйи бўғин фаоллари, айниқса, етакчилар учун ғалвир сувдан кўтариладиган пайт, – дейди О'zLiDeP Жиззах вилоят кенгаши

БПТлар билан ишлаш гуруҳи раҳбари **Ойбек Умурзоқов**. – Партия вилоят кенгаши таркибида 79 634 нафар маслақдошимизни бирлаштирган 862 та таянч тузилма мавжуд. Нафақат сафдошларимиз етарлиликдан, балки амалий ишларимиз самарадорлигидан ҳам фахрланиш вақти аллақачон етган. Бунини жойлардаги ҳисобот-сайлов йиғилишларининг аксарияти танқидий-таҳлилий руҳда ўтаётганида ҳам кўрса бўлади.

Сухбатдошимиз ўз фикрларининг исботи сифатида Жиззахдаги икки йирик корхонада бўлиб ўтган партиявий тадбирларни мисол қилиб келтирди.

"Жиззах пластмасса" АЖда ташкил этилган БПТ вилоятдаги энг етакчи партия куйи бўғинларидан бири ҳисобланади. 114 нафар маслақдошимизни жамлаган ушбу тузилмага Халқ депутатлари Жиззах вилоят кенгаши депутати Элёр Тўрақулов раислик қилиб келмоқда. Куйи бўғин фаоллари ҳар бир ишда бўлгани каби, ҳисобот-сайлов йиғилишига ҳам жиддий тайёргарлик кўргани яққол намоён бўлди.

Ҳисобот даврида куйи бўғин аъзолари тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш ва уларнинг муаммоларини ҳал этиш, шунингдек, худуддаги фуқароларнинг муурожаатларини ўрганиш, эҳтиёжманд оилалар ҳолидан хабар олиш, ёшларда бизнес кўникмаларини шакллантиришда самарали фаолият олиб боришди.

Партиявий воситалар орқали "Хайробо" МФЙдаги Беруний кўчасининг 500 метрига шағал қоришмаси ҳашар йўли билан ётқизишида, Файзобод маҳалласи маъмурий биносининг қайта таъмирланишида, 150 та муҳтож хонадонга жами 43 млн сўмлик саккиз хил турдаги озиқ-овқат маҳсулотларининг беғараз ёрдам си-

фатида тарқатилишида БПТ етакчисининг хизматлари катта бўлди. Шу сабабдан куйи бўғин аъзолари бир овоздан уни яна раисликка қайта сайлагани бежиз эмас.

О'zLiDeP Зафаробод тумани кенгаши таркибида 5 660 дан ортиқ маслақдошимизни бирлаштирган 54 та БПТ фаолият олиб бормоқда. Улардан бири – "Олмалик кон-металлургия комбинати" очик акциядорлик жамияти таркибидagi "Жиззах цемент заводи" қошида ташкил қилинган. 2014 йил иш бошлаган мазкур корхонада бир йилда 350 минг тонна оқ ва 760 минг тонна портланд цемент ишлаб чиқарилмоқда. Маҳсулотнинг маълум қисми қўшни давлатларга экспорт қилинапти. Айни пайтда заводда 900га яқин ҳамюртларимизнинг бандлиги таъминланган.

Шу ўринда "Жиззах цемент заводи" билан О'zLiDeP вилоят кенгаши ўртасида узвий ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилганини таъкидлаб ўтиш лозим. Мазкур корхонада 2016 йилда ташкил этилган куйи бўғинда эса бугунги кунда 300 дан кўпроқ аъзо бор. Табиийки, мазкур куйи бўғин етакчи-

сига юклатилган масъулият ҳам анчагина салмоқли.

Бу ҳол БПТ фаоллари, завод раҳбарияти қатнашган ҳамда танқидий-таҳлилий руҳда ўтган тадбир давомида ҳам сезилиб турди. Дастлаб бошланғич партия ташкилоти етакчиси Собиржон Бўриевнинг ҳисоботи эшитилди. Эътиборли томони, ахборот тинглаган ва турли саволлар берган куйи бўғин аъзолари томонидан БПТ раислигига янги номзод – кадрлар бўлими мудири Шухрат Сапаров илгари сурилди ва маъқулланди.

Йиғилиш давомида келгуси иш режалари ҳам белгилаб олинди. Жумладан, завод раҳбари, О'zLiDeP фаоли Исмаилов Абдуллаев етакчилигида йўлга қўйилганини таъкидлаб ўтиш лозим. Мазкур корхонада 2016 йилда ташкил этилган куйи бўғинда эса бугунги кунда 300 дан кўпроқ аъзо бор. Табиийки, мазкур куйи бўғин етакчи-

Баҳром МИРЗАҚОБИЛОВ,
"XXI asr" мухбири

МУЛОҲАЗА

ЯШИЛЛИК...ИҚТИСОД ҲАМ ДЕГАНИДИР АСЛИДА

ЯХШИ ХАБАРГА КЎЗИМ ТУШДИ: “ХОРАЗМНИНГ КЕНЖА ТУМАНИ БЎЛМИШ ТУПРОҚҚАЛЪДА ЎТКАЗИЛАЁТГАН “ЯШИЛ МАЙДОН” УМУММИЛЛИЙ ЛОЙИХАСИ ДОИРАСИДА БИР КУНДА ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН 20 МИНГ ТУП МАҲАЛЛИЙ ТЕРАК ҚАЛАМЧАЛАРИ ВА БИР ЯРИМ МИНГ ТУП “КАЛИФОРНИЯ” ТЕРАКЛАРИ ЭКИЛИБДИ. ОЧИҚ МАЙДОНГА – 1,2 ГЕКТАР ЕРГА...”

Маҳаллий тераклар 7-8 йилда қурилишга ярайдиган. “Калифорния” теракларига эса икки баравар тезроқ ўсади. Аҳоли ва ташкилотлар томонидан тураржойлар ва бинолар тезкор барпо қилинаётган ҳозирги шароитда ёғочга бўлган эҳтиёж кескин ошгани ва шунга монанд нархи ҳам кўтарилгани ҳеч кимга сир эмас. (Оддий ҳолат: Россиядаги вазият туфайли сўнгги бир ойда ҳаммаёқда ёғоч ва тахта нархи осмонга салчиб кетди!) Шу маънода “Яшил майдон” умумий миллий лойиҳаси доирасида сонга эмас, сифат ва заруриятга қараш энг муҳим омилдир.

Ақсар худудларда ҳамон арча кўчатлари экиш авжида. Арча дарахти, айниқса, бизнинг иссиқ иқлимга Хоразм воҳаси табиий муҳити учун “ўғай” ҳисоблангани боис арча ниҳолнинг, аввало, тутиб кетиши бир муаммо, қолаверса, жуда секин ўсганидан 30-40 йилдан ундан қурилишда фойдаланиш амри маҳол.

Кўп эшитганимиз, арча йил ўн икки ой яшаш туради, кўзимизни яшнатади, кислород ишлаб чиқариб, ҳаво мусоффолигини таъминлайди, деб ўзимизни овутишимиз, ҳолос. Алдида бу дарахтни шахар ва шахарчалар худудларига эккан маъқулроқ, бизнингча. Қишлоқ жойларга эса...

Бир вақтлар жамоа хўжаликларига қарашли ариқ, зовур ва йўл ёқаларига жийда эктирилганди. Шўрга чидамли, сув талаб қилмайдиган жийда доривор меваси ва ўтин сифатида қадрли. Афсуслани, қишлоқ аҳолисининг табиий газдан узилгани оқибатида кейинги беш-олти йил ичида эгасиз қолган минглаб жийдаларга “ҳукм ўқилди” – беминнат ўтин сифатида кети-

рилиб кетди. Бугун бозорда бир килограмм жийдани 20 минг сўмгаям тополмайсиз.

Жамоа хўжаликларига меросхўрларига бўлган фермерлар эса экин ерлари ичи ва атрофидаги минглаб чақиримларга чўзилган ариқ, зовур ва ички йўллар атрофларига дарахт экишдан манфаатдор эмас. Сабаби, дарахт улғайиб, ҳосилга киргунча ил-кидаги ер майдони... “муқобиллаштириш” ва бошқа баҳоналар билан ўзга фермерга ўтиб кетиши эҳтимоли юқори. (Фермерлик ҳаракати бошланганидан буён 18 йил ичида камидан олти марта “муқобиллаштириш” жараёни ўтказилдики, бунинг “таъзир”ини кўпроқ дарахтлар бошидан кечирди. Чорак аср илгари атрофи жийда, тол, тут каби дарахтлар билан ўралган далалар бугун яйдок саҳрони эслатади.)

Хоразм табиий муҳитида қоратол тез ўсувчи дарахтлардан бири саналади. Сув йўллари ёқаларида етти йилда илк ҳосилини беради. Қаллақланган бир туп қоратолдан 30-40 дона тол ҳодаси олиш мумкин. Бу жараён ҳар уч йилда такрорланади – кесиб олинган ўрнидан янги шохлар ўсиб чиқиб, яна уч йилда эҳтиёж учун ишлатишга ярайдиган. Тол ҳодалари бозори ҳаммиша чаққон. Воҳада узумчилик кескин ривожланганки, айнан тоқларга қоратол ҳодаларидан сўкичак қилинади. Бундан ташқари дурадгорлар ундан кўплаб турдаги қурилиш ашёлари ясашади. Ва яна... тол ҳодалари ўтин сифатида ҳам ишлатилади.

Тут ҳақида ҳам шуларни айтиш мумкин. Воёга етган тут бир

Нимани нима учун экишни билган яхши

йилда икки марта ҳосил беради. Япроқлари пилла учун озуқа, тозаланган шохчалари қимматбахо ёқилғи.

...Буларни нима учун айтганимиз? Сабаби оддий: “Яшил макон” умумий миллий лойиҳаси доирасида мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экиш жараёнида айнан юқорида эслатилган, ҳам табиий муҳитга мос, ҳам фойдаси катта бўлган жийда, қоратол ва тут ниҳоллари экилаётгани ҳақида кам эшитамиз. Негадир бу дарахтлар рўйхатдан тушиб қолаётгани ташвишлидир.

Ҳазораслик хусусий тадбиркор Бахтиёр Шерматовга бирор ташкилот бу борада кўрсатма ёки топшириқ бермаган. У ўз ихтиёри билан шу ишга қўл урган. Унинг фикрлари бошқаларга ўрнак бўлади деб ўйлаймиз:

“Тошсоқа каланига ёндош ётган ташландиқ жойни ўзлаштириб, балиқ

б о қ и ш учун ҳовуз қазирдим. Ўзим етиштирган балиқни пишириб сотиш учун ошхонани ишга туширдим. Хўрандалар сифатли ва арзон балиқ таомларини севиб харид қилишди.

Ҳовуз атрофи ва канал ёқасига минг туп терак қаламчалари эқдим. Асосий қисми кўкариб, ўсиб кетиши аниқ. Бунинг учун ҳеч қанақа маблағ талаб қилинмади. Терак қаламчаларини ўсиб турган теракларнинг пасти шохчаларидан кесиб олдиқ. Барибир бу новдалар тепадаги шохлар соясида қолиб ривожланмасди, вақт ўтиб қуриб қоларди.

Яна тупроғи мос тушган жойларга гилос кўчатлари ҳам ўтказдим. Насиб этса, умр вафо қилса, ўзимиз эккан ниҳоллар дарахт бўлиб, мевасидан тотаримиз, фарзандларимиз ейди. Энг муҳими, шундоқ ҳам икки буюк саҳро оралиғида жойлашган воҳа табиати яшнаб, ҳаво мусоффолиги сақланади. Бунинг “мева”сини ҳар сонияда нафас олаётганда тотамиз.”

“Яшил майдон” умумий миллий лойиҳаси доирасида Хоразмда ўтган йили 12 миллион туп мевали ва манзарали кўчатлар ўтказиш белгиланган эди. Куз охирида ушбу рақамларга яқинлашиш учун бир қадар ҳаракат қилинди. Қиш охири ва баҳор бошида бу жараён яна давом қилди. Юқорида айтганимиздек, негадир воҳанинг минг йиллик “ерлик дарахтлари” эътибордан четда қолди...

Президентимиз ушбу йилда умумий ҳисобда камидан бир миллиард туп кўчат экишни масъуллар олдиқ. Президентимиз ушбу йилда умумий ҳисобда камидан бир миллиард туп кўчат экишни масъуллар олдиқ. Президентимиз ушбу йилда умумий ҳисобда камидан бир миллиард туп кўчат экишни масъуллар олдиқ.

Хоразм худудида кичик ер майдонлари чекланган. Аммо... изланса, имкониятлар етарли. Турли соҳаларга ихтисослашган минглаб фермерлар ер майдонлари чеккалари, шунингдек, ариқ, зовур ва йўллар атрофига бема-

лол миллионлаб туп кўчатлар экишлари мумкин.

Яна... Амударёнинг ҳимоя зонаси мавжуд. Энига 300 метр бўлган мазкур ҳимоя зонасининг узунлиги вилоятда юз чақиримдан ошади. Бир вақтлар мазкур ҳимоя зонасини табиий ўрмонларга айлантириш ҳаракати бошланган ва аро йўлда қолиб кетганди. Сабаби, мазкур ҳимоя зонаси экин ерларига айлантирилган ҳатто фермер ва бошқаларга ажратиб берилганди. Аслида, дарёнинг ҳимоя зонаси сув тошқинидан сақловчи ҳисобланиб, бу худудда деҳқончилик қилиш таваккалчиликга асосланади. Дарё тошган вақтида экин майдонлари бир кунда сув остида қолиб кетади...

Ҳимоя зонасидаги тупроқнинг мустақамлигини таъминлашда дарахтлар илдизлари катта аҳамиятга эга. Яъни, бу худуд ўрмонга айлантирилса, сув тошқинлари хавфидан холи бўлади.

...Бугун Хоразмда табиий ўрмонлар худуди вилоят умумий майдонининг бор-йўғи миңдан бирини ташкил қилади, ҳолос.

Орол денгизининг қуриши оқибатида экологик вазият кескинлашган, бир неча марта туз бўронлари ҳодисасини бошидан кечирган воҳа учун ҳар бир дарахт, ҳар бир бута нақадар қадрлиги ҳақида гапириш ортиқча.

Айтмоқчи бўлганимиз, давлат раҳбари ташаббуси билан бошланган “Яшил макон” умумий миллий лойиҳаси баҳонасида воҳани ям-яшил масканга айлантириш имкони туғилди. Бу фурсатдан ақл-фаросат билан фойдаланиб қолиш масъуллар ва ҳар бир фуқаронинг ҳаракати габоглиқ.

Рўзимбой ҲАСАН,
журналист

ИБРАТ

АВВАЛРОҚ МЕЪМОР КЎЧАСИДАН ЎТГАНЛАРИ ЭНДИ УНИ ТАНИМАСЛИГИ МУМКИН. ЧУНКИ МАЗКҲУР КЎЧАНИНГ ЙЎЛИ ЁНИДАН АҲОЛИ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ БИЛАН ШУҒУЛЛАНИБ, ЎЗ САЛОМАТЛИГИНИ ЧИНИҚТИРИШИ УЧУН ҚУЛАЙ ШАРОИТ ЯРАТИЛДИ.

Жами 2 591 метр узунликдаги саломатлик йўлига велосипедда ва пиёда юриш учун махсус йўлақлар, шунингдек, workout, streetball каби мин спорт майдончалари барпо қилинди. Қиймати 7 миллиард 700 миллион

МЕЪМОР КЎЧАСИ ҚАЕРДАЛИГИНИ БИЛАСИЗМИ?

сўмлик ушбу лойиҳа “Муродил вақт инвест” МЧЖ қурувчилари томонидан қисқа муддатда бунёд этилди.

Косонсойдаги янгиланиш ва ўзгаришлар бу билан чекланганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Боиси, юқорида тилга олинган лойиҳага уйғун равишда туман марказига кираве-

ришдаги асосий йўллар тўлиқ таъмирдан чиқариляпти. Бу каби юмушларни Косонсой туман йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси жамоаси зиммасига олган. Эндиликда умумий фойдаланишдаги ички хўжалик йўлларини реконструкция қилиш ишларига киришилаётгани ҳам диққатга сазовор.

Йўлсозлар ўтган йили тумандаги Равот ва Жар маҳаллаларидаги ички хўжалик йўлларига шағал тўшаб, асфальт қилишгани бугун мамнуният билан тилга олинаётган.

Юнусали ОЧИЛДИЕВ,
“XXI asr” мухбири

ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯ

АЙНИ ВАҚТДА БУЛУНҒУР ТУМАНИДА БОҒЧА ЁШИДАГИ БОЛАЛАР 17 600 НАФАР. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МАСКАНЛАРИ ЭСА 148 ТА БЎЛИБ, 11 385 НАФАР КИЧКИНТОЙ ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ ОЛМОҚДА. БУНДАН КЎРИНАДИКИ, ОТА-ОНАЛАРДА ФАРЗАНДИНИ БОҒЧАГА БЕРИШ ИМКОНИЯТИ ВА ИСТАГИ КҮН САЙИН ОШАЯПТИ.

ОАВ вакиллари иштирокидаги пресс-турда давлат эгаллигидаги, хусусий ҳамда кластер асосида ташкил этилган МТТларга борилди.

– Бизда 3 дан 7 ёшгача бўлган 210 нафар бо-

БОҒЧАДА ПИАНИНО БОР-У, ПИАНИНОЧИ ЙЎҚ

лажон тарбияланяпти, – дейди тумандаги 6-сонли давлат МТТ раҳбари Хуршида Қосимова. – Қўриб турганингиздек, мавжуд ўринлар тўлалигича банд. Биномиз кўп йиллар олдин қурилган бўлса-да, замонавий тарзда таъмирланиб, жиҳозланган. Сабоклар рус ва инглиз тилларида ҳам берилмоқда.

Навбатдаги 34-МТТга келганимизда унинг коллеж биносида жойлашгани, ички деворлардаги қоғоздан қилинган қиройли гуллар, миллий кўғирчоқлар диққатимизни тортиди. Ҳар

бир гуруҳда қоғоздан гул ва мевалар ясаб ўтирган жажжилар меҳмонларни ўринларидан туриб, ўзбек, рус ва инглиз тилларида саломлашиб кутиб олишди. Дефектолог хонасига борганимизда у бир болакай билан талаффуз машқларини ўтказаятган экан.

– Давлатимиз раҳбарининг топшириғига асосан ҳар бир педагогика коллежи қошида кластер усулида мактабгача таълим масканлари ташкил этилди, – дейди Булуңғур педагогика коллежи директори Юдуз Жумана-

зарова. – Ҳозирда кечки, сиртки ва дуал таълим йўналишларида билим олаётган ўқувчиларга барча шароитлар яратилди. Оилавий боғча ташкил этмоқчи бўлганларга ҳам мутахассислар тайёрлаб бераймиз. Гувоҳи бўлганларимиздек, боғчага қимматбахо пианино берилган, лекин уни чаладиган мутахассис йўқ. Шу боис жорий йилдан мусиқа таълими йўналиши ҳам ташкил этилди.

Ҳозирда туманда кичкинтойларнинг 64,7 фоизи мактабгача таълим масканларига борапти, йил сўнгигача бу кўрсаткич 75,5 фоизга етиши кутилмоқда.

Муҳаббат РАВШАНОВА,
“XXI asr” мухбири

РЕКЛАМА ХУҚУҚИ АСОСИДА

РИШТОН ЙЎЛЛАРИ РАВОНМИ?

ҚИШДАН КЕЙИН СЕРЕМҒИР КЕЛГАН БАҲОР КҮНЛАРИДА ЙЎЛЛАР МУАММОСИ КАТТА БАҲС-МУНОЗАРАЛАРГА АЙЛАНГАННИ КҮЗАТДИК.

Бу бежиз эмасди. Сабаби, кўпдан бери мамлакатимизнинг қон томирлари ҳисобланган йўллар масаласига давлат миқёсида катта эътибор бериб келинмоқда. Йўл ҳар қандай замонда ҳам халқимизнинг қорига яраган, узоғини яқин қилган.

Шу маънода бугунги кунда юртимиздаги аксарият худудларда турли тоифага кирувчи йўллар жаҳон андозалари асосида бошқича-бошқич қайтадан қуриляпти, таъмирланяпти, замонавий реконструкция ишлари олиб борилмоқда.

Фикримиз далили сифатида бир ҳужжатга нигоҳ ташлаймиз. Бу бевосита Вазирлар маҳкамасининг “2019 – 2021 йилларда Фарғона вилоятининг Риштон туманини комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарор ижросини таъминлаш билан боғлиқдир. Бу худудда амалга ошириляёт-

– Ўтган йили “Фарғона халқаси” автомобиль йўлининг 268–273 километри оралиғидаги қатнов қисмида асфальтобетон қоплама ётқизилиб, йўлнинг ажратувчи қисмига махсус тўсиқлар қўйилди. Ариқларга лоток ўрнатилиб, йўл бўйларига ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида тунги ёритиш чироқлари ва светофорлар ўрнатилди. Бу борада жами 23 миллиард сўм маблағ сарфланганидан билиш мумкинки, анчагина салмоқли ишлар бажарилган. Жорий йилда ҳам дастур асосида олтимшига яқин малакали хизматчилар иштирокида 2000 метр автомобиль йўлига асфальтобетон ётқизилиб, пиёдалар йўлига барпо этилмоқда. Катта кўламда олиб борилаятган бунёдкорлик ишларига корхонамизнинг махсус ихтисослашган техника ва транспорт воситалари жалб этилган.

Сир эмас, юртимизнинг жанубий худудларига нисбатан водий вилоятларига олиб борувчи йўллар кейинги йилларда анча равон ва текис эканлигини кўп бора эшитяпмиз. Биз бугун мухтастаргина сўз юритган Риштон йўллари ушбу фикримизга жонли исбот, десак муболага бўлмайди.

Ниятимиз битта: йўлингиз ҳаммаша равон, сафарингиз бехатар бўлсин, азиз ватандошлар!

Юнусали ОЧИЛДИЕВ,
“XXI asr” мухбири

TÜRKSÖY ЭЪТИРОФИ

2012 йилдан бошлаб Халқаро турк маданият ташкилоти – TÜRKSOY ҳар йили аъзо давлатларнинг машҳур ва тарихий шаҳарларини “Туркий дунё маданияти пойтахти” деб эълон қилади. Туркиядаги Эски-шаҳар 2013 йил “Турк дунё маданият пойтахти” дея эълон қилинган эди. Бу мақом Астана (собиқ Олмаота-Алмати, кейин Нур-султан), Қозон, Марв, Туркистон, Ўш ва Хива шаҳарларига ҳам берилган. 2021 йилнинг сентябрь ойида Хива шаҳрида бўлиб ўтган TÜRKSOY доимий кенгашининг 38-мажлисида Туркиянинг Бурса шаҳри “Турк дунё маданият пойтахти” сифатида маъқулланди. Бундай эътирофга сазовор бўлган шаҳарда турли маданий тадбирлар ўтказилади. Яқинда Бурсада ҳам худди шундай анжуман бўлиб ўтди. Унда Озарбойжон, Қозоғистон, Қирғизистон ОАВ вакиллари қаторида тўрт нафар ўзбекистонлик журналист ҳам иштирок этди. Улар орасида каминга ҳам бор эди...

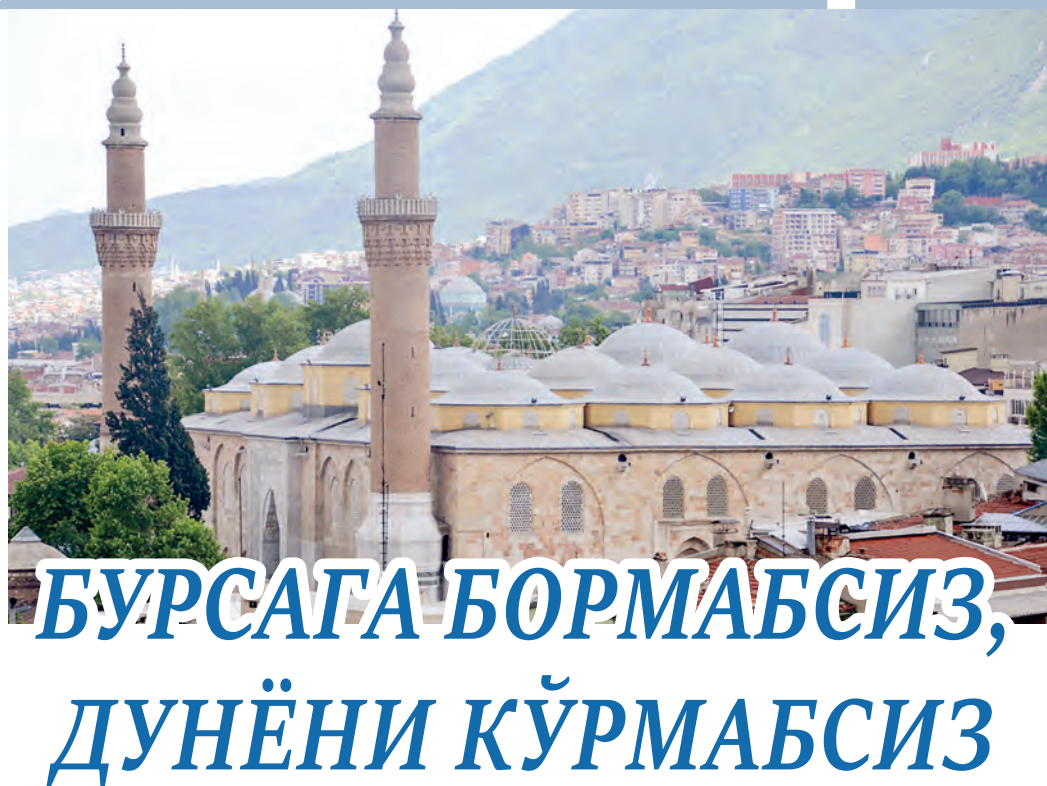
Туркияликларнинг ўз тарихига муносабатини кўриб, очиб, ҳар доим ҳавас қиламан. Қадимий қишлоқ ва маҳаллаларнинг асл ҳолида сақлашга уринилари алоҳида таҳсинга лойиқ.

Шаҳар четига Ку-муштепа маҳалласидан. Аҳолиси 500 нафаргина бўлмиш бу худуд қадимий бинолари билан машҳур. Энг қизиғи, бу ерга келишимиз билан Кумуштепа маҳалласига, Бурсани тарк этимишдан сал аввалроқ эса Жумаликизик (Cumalikizik) қишлоғига боришимизда ҳам ўзгача рамзийлик бордек. Чунки сўнги вақтларда хорижлик сайёҳларнинг турк қишлоқларига қизиқишлари ортоққа.

Жумаликизик – вақт тўхтаб қолган қишлоқ. Бу ерда ўрта асрлардаги Усмонлилар даври яққол акс этиб турибди. 700 га яқин аҳоли истиқомат қиладиган қишлоқда бир неча юз йил аввал қурилган тош, ғишт ва ёғоч уйлар асл ҳолига сақланмоқда. Уларнинг сони 180 та экани айтилади. Кўчаларига тош ётқизилган. Маҳаллий аҳоли “Ҳеч нарса абадий эмас, фақат ўзгариб туради” деган гапни яхши кўради. Ҳар қанча тараққий этганига қарамай, одамлар тарихий қадрият ва маданиятларни сақлаб қолишга интилаётгани катта гап.

ЮНЕСКО рўйхатида киритилган Жумаликизикда кўрганларим ажайиб таассурот қолдирди. Бу ерда одамлар миллий либосда юришни яхши кўришар экан, бизлар учун ғайритабиий бўлса-да, бошқа меҳмонларга қизиқ туюлади, ўзлари нон ёпишади. Умуман олганда, Усмонлилар давридаги турмуш тарзини унуттирмагандек гўё. Шу боис ҳам бу қишлоқда ўзбек томошабинларига ҳам таниш турли сериал ва кинолар суратга олинган. Масалан, “Хиноли қор”, Усмонлилар империяси ҳақидаги “Мустақиллик” сериаллари шулар жумласидандир. Қишлоқда тарихий масжид, этнографик музей, 1917 йили қурилган Зекия Хотун фаввораси, турк ҳаммоми бор...

Вақт чегараланган. Бенгал айланми, бир неча

БУРСАГА БОРМАБСИЗ, ДУНЁНИ КЎРМАБСИЗ

кун томоша қилишга имкон йўқ. Лекин шундай бўлса-да, мезбонлар имкон қадар бу ғайриб қишлоқнинг гўзал жойларини зиёрат қилдиришди.

Навбатдаги манзил Бурсадаги “1326 Музей Панорамаси” эди. Аввалига “Уз номи билан музей бўлса, хайратга солгучи осори атиқалар бормикан”, деган ўйда эдим. “Фатҳ музейи” 1326 йили Бурсанинг забт этилишига бағишланган экан. Усмонғози тумани муниципалитети ташаббуси билан 2015 йили қурилади бошланибди. Жаҳоннинг энг яхши музейларидан бири дея тан олинган. Унинг лойиҳаси “яшил қурилиш” концепциясига биноан таниқли тарихчи доктор Халил Инналик томонидан ишлаб чиқилган. Музейга кирганингиздан сўнг ўнг қўлда доктор Халил Инналик

ҳақида маълумот берилган ва Бурса тарихига оид чизилган суратларни томоша қиласиз. Бинонинг биринчи қаavatида Усмонлилар сулоласи даврида оид кийим-кечаклар, ҳарбий либослар билан танишасиз. Кинозалда Бурса тарихига оид фильмлар намойиш қилинади.

Бу машҳур музей 4 300 квадрат метр майдонга эгаллаб турибди. Секин панорамага кирасиз... хайратга тушасиз. Усмонлилар томонидан Бурсанинг фатҳ этилиши ва бу машҳур империяга асос солиниши акс этган манзара олдида бир зум хаёлга толасиз ва беихтиёр ўша даврга қириб қолгандек сезасиз.

Музей маданий марказ билан бир қаторда ўқув марказига ҳам айланган. Бу ерда ўша давр манзараси ишонarli тасвирланган. Ҳайвонларнинг овози, отларнинг қишнаши таъсирчан чиққан. Панорамани неча марта айландим, эслолмайман. Ортага қайтар эканман, кўнглимнинг бир четидан буюқ тарихий осори атиқалари билан дунёга танилган ўзбекистонда ҳам шундай гўзал музейлар яратсак бўлар экан-ку, деган иштибоҳлар ўтди.

Ниҳоят, Бурса шаҳри-

нинг “Турк дунё маданият пойтахти” тақдироти Усмон Ҳазрат мақбараси ёнида бошланиб, Ёпиқ ва Очиқ бозорлар яқинидаги майдонда якунланди. Тадбирнинг мингга яқин иштирокчилари турк мусиқаси садолари остида салкам икки километрлик масофани яёв босиб ўтишди. Унутилмас байрам сайли бўлди.

“Султонлар шаҳри” бўлмиш Бурсада кўпбал турк султонларининг қабрлари ва 23 та музей бор. Бу ерга келган ҳар бир сайёҳ албатта, Амир Султон мақбарасини зиёрат қилиши ва қадамжон ёнидаги масжидни кўриши лозим. Амир Султонни бизнинг кўпчилигимиз дерли билмаймиз. Йўл бошловчи мақбардаги лавҳада ёзилган қисқача маълумотларни ўқиб берди. Тошкентга қайтган бу зот ҳақида роса сурди.

Султоннинг кувёи бўлишига қарамай, Амир Султон ҳазратлари доимо камий тушада ўтирган экан. Ул зотнинг вафот этган санаси маълум эмас. Бурсада 833 (милодий 1430) йили вабо эпидемияси тарқалган пайти қазо қилгани айтилади. Унинг қабри ёнида XIV асрда илк масжид қурилади. Аммо ёнгилар, урушлар ҳамда 1766, 1795 ва 1855 йилги zilzilalar туфайли вайрон бўлган. Айни дамда 1868 йили бунёд этилган масжид сақланиб қолган...

Келиб чиқиши асли бухоролик бўлган Амир Султоннинг ҳақиқий исми Шамсиддин Муҳаммад Али Ал-Хусайн Ал-Беруний экан. Унинг отаси Саййид Али Бухоронинг машҳур мутасаввифларидан бўлиб, саййид бўлгани боис “амир” унвони берилган. Бошқа бир маълумотга кўра, у Бухорода туғилгани учун Муҳаммад Бухорий, Саййид бўлгани учун “Амир Бухорий”, Йилдирим Боязидхоннинг кувёи бўлганидан кейин “Амир Султон” деб аталгани маълум бўлди.

Тахминларга кўра, Амир Султон тахминан 1368-69 йилларда туғилган. Болалик йиллари ҳақида даярли ҳеч нарса бўлмас-да, лекин ўшанинг пухта диний таълим олгани аниқ дейиш мумкин. Илм манбаи бўлган Бухорода улгайган Амир Султон кейинчалик Макка ва Мадинага боради. Муқаддас ҳаж амалини адо этганидан кейин Бурсага келади. Бу воқеа Йилдирим Боязид даврида юз бергани маълум бўл-

ди-да, санаси маълум эмас. Туркий манбаларга кўра, у ерли халқнинг, ҳукмдорнинг меҳрини қозонгани боис Султон Боязид қизини унга никоҳлаб беради.

Амир Султон “Мўъжизалар султони” деб ҳам аталган. Ўз замонасидаги Усмонли султонлари уни чуқур ҳурмат қилар, сарфарга чиққанларида хушроқларига келиб, мубарак дуосини олиб кетар экан. Тарихий манбалардан маълум бўлишича, Амир Султон қанча уринмасин, Амир Темур ва Йилдирим Боязид ўртасидаги тўқнашувнинг олдини ололмаган. Икки мусулмон-турк қўшинининг ўзаро жанг қилишини истаман аллома бунинг оқибати қандай бўлишини жуда яхши биларди.

...Анкара уруши бошланишига жуда оз фурсат қолар экан, Амир Султон хотинининг илтимоси билан қайнотаси хузурига боради. Султон Боязид билан учрашган бўлса-да, уруш босқинчи қароридан қайтара олмади. Ҳартугул, Амир Темур элчиларини ўлимдан омон сақлашга улгуради. Аллома оғохлантирганидек, уруш турк султони мағлубияти билан тугайди...

Султоннинг кувёи бўлишига қарамай, Амир Султон ҳазратлари доимо камий тушада ўтирган экан. Ул зотнинг вафот этган санаси маълум эмас. Бурсада 833 (милодий 1430) йили вабо эпидемияси тарқалган пайти қазо қилгани айтилади. Унинг қабри ёнида XIV асрда илк масжид қурилади. Аммо ёнгилар, урушлар ҳамда 1766, 1795 ва 1855 йилги zilzilalar туфайли вайрон бўлган. Айни дамда 1868 йили бунёд этилган масжид сақланиб қолган...

“Туркий дунё маданияти пойтахти” деб эълон қилинган Бурсада йил ўн икки ой сайёҳлар қадами узилмайди. Шаҳардаги 33 та тарихий меҳмонхона ва бозорлар, қўйингки, ҳар бир кўча ва бинода турк меъморичилиги, тарихи кўзга яққол ташланади. Сиз ўзингизни вақт йўлагидан ўтаётгандек ҳис қиласиз.

Шарофиддин Тўлаганов

Тошкент – Бурса – Тошкент

Журналистика соҳасида

“ОЛТИН ҚАЛАМ” МИЛЛИЙ МУКОФОТИ УЧУН XVI ХАЛҚАРО ТАНЛОВ

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси миллий ва халқаро журналистиканинг ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимларининг фаол фуқаролик позициясини намоён этишлари учун шароит яратиш, ижодий фаолиятга янгича ёндашувларни қўллаб-қувватлаш ҳамда миллий журналистика ривожига ҳисса қўиш мақсадида Жаҳон матбуот эркинлиги кўнига бағишланган “Олтин қалам” Миллий мукофоти учун XVI халқаро танловни эълон қилади.

Танлов – телевидение, радио, босма нашрлар, интернет-журналистика ва чет эллик журналистнинг Ўзбекистон ҳақидаги энг яхши материали бўйича беш йўналишда ўтказилади.

Танловда (2021 йилнинг 31 мартидан 2022 йилнинг 1 апрелигача) босма ва интернет нашрларда эълон қилинган, радио ва телевидениеда эфирга узатилган материаллар кўриб чиқилади.

Танловда 1 та Бош миллий мукофот! Шунингдек, асосий мукофотлар:

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БЎЙИЧА

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (1-, 2-, 3-ўринлар);

РАДИО БЎЙИЧА

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (1-, 2-, 3-ўринлар);

БОСМА НАШРЛАР БЎЙИЧА

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (1-, 2-, 3-ўринлар);

ИНТЕРНЕТ НАШРЛАР БЎЙИЧА

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (1-, 2-, 3-ўринлар).

Чет эллик журналистнинг Ўзбекистон ҳақидаги энг яхши материали учун – 1 та биринчи ўрин, 4 та иккинчи ўрин (ТВ, радио, босма ва интернет нашрлар).

РАҒБАТЛАНТИРУВЧИ МУКОФОТЛАР:

Инсон қадрини улуғлашга бағишланган энг яхши материаллари учун;

Оила ва маҳалла мавзуси энг яхши ёритилган материаллари учун;

Ўзбекистон тарихи ёритилган энг яхши материаллари учун; Энг яхши ахборот хизмати; Энг яхши фоторепортаж.

Ижодий ишлар “Олтин қалам” танловига деб кўрсатилган ҳолда қуйидаги манзилга юборилиши лозим:

100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси.

Мурожаат учун телефонлар:
71-244-64-62,
71-244-37-87,
71-244-64-61,

Telegram рақам:
99-592-05-48

ХИҚМАТ

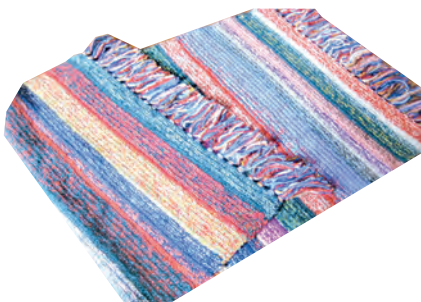
БИР ПАРЧА ШОЛЧА

Ривоятларда келтирилишича, бир одам бир парча шолчада дам олиб ўтирган экан, қўшинини кўриб қилиб, ёнидан жой кўрсатибди.

– Э бирода, шолчангиз ўзи бир парчагина-ю яна менга иззат кўрсатмоқдасиз? – дебди қўшни.

Шунда у жавоб берибди:

– Бир-бирига душманлик қилувчи ноаҳил қўшнлар бутун дунёга ҳам сиғмайди. Аҳиллари эса бир парча наматга ҳам сиғиб, роҳат олади. Гал шолчангиз торлигида эмас, кўнгли-

нинг кенглигидадур. Дарҳақиқат, “Қўшнинг тинч – сен тинч”, деган мақол ҳам бежиз

айтилмаган. Аввало, ҳар бир инсон ўзи яхши бўлишга интиломига даркор. Пайғамбаримиз саллоллоҳу алайҳи васаллам: “Қўшнингга қўшничлик ҳақини чиройли ҳолатда адо этгин, комил мусулмон бўласан”, деб марҳамат қилганларидек, ўзимизни ислоҳ этиб, зиммамиздаги ҳақ-ҳуқуқларимизга тўла риоя этсак, соғлом муҳитга, тинч-тотувликка ҳисса қўшган бўламиз.

Баҳодир БОТИРОВ

MUASSIS: TADBIRKORLAR VA ISHBILARONLAR HARAKATI –
O'ZBEKISTON LIBERAL-DEMOKRATIK PARTIYASI

Бош муҳаррир
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри
Нукус кўчаси 73А-уй.

Электрон почта:
xxi_asr@mail.ru
xxi_asr@mail.ru

Телефонлар:
қабулхона –
71 215-63-80
(тел./факс).

Обуна ва реклама бўлими –
71 255-68-50.

“XXI asr” ижтимоий-сиёсий газетаси
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида 2011 йил 14 июнда 0009-рақами билан
рўйхатдан ўтказилган.

“Шарк” нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмаҳонасида чоп этилди.

Корхона манзили:
Тошкент шаҳри Буюқ Турон кўчаси 41-уй.
Газета офсет усулида, А-2 форматда
босилди. Ҳажми – 3 босма табақ,
Буюртма рақами: Г – 451 Адади: 4419
Баҳоиси келишилган нархда.

Топширилди – 21:20

Таҳририятга келган қўлэмалар тақриз
қилинмайди ва муаллифларга
қайтарилмайди.

© “XXI asr” дан олинган маълумотларга манба
сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри таҳририят нуктаи
назаридан фарқ қилиши мумкин.
Газета таҳририят компьютер марказида
терилди ҳамда дизайнерлар

Элёржон Нёмазов,
Маъруфжон Раҳмонов
саҳифалади.

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 406
123456

Навбатчи муҳаррир:
Фаррух ЖАБОРОВ

Таҳрир хайъати:
Ақтам ХАЙТОВ
Дилшод ШОУМАРОВ
Шўҳрат БАҒОЕВ
Мавлуда ХУЖАЕВА

Сирождидин САЙИД
Адхам ШОДМОНОВ
Виктор ПАК
Насимжон АЛИМОВ

Сардор
МУСТАҒОЕВ
(Бош муҳаррир
ўринбосари)